

ประวัติของวิธีการเพื่อความปลอดภัยในประเทศไทย

คำว่า "วิธีการเพื่อความปลอดภัย" นั้น ในกฎหมายไทยเพิ่งปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา แต่ความจริงแล้ววิธีการที่นำมาใช้เพื่อให้สังคมปลอดภัยจากการกระทำของผู้ที่มีสภาพเป็นอันตรายต่อสังคม มิใช่กระทำผิดในเวลาภายหลัง หรือวิธีการเพื่อความ-ปลอดภัยตามนัยความหมายข้างต้นนั้นมีมานานแล้ว ดังประกาศว่าควยคนเสพสุราในวัน-
สงกรานต์ จ.ศ. 1219⁵³ ซึ่งมีสาระสำคัญว่า "ควยเจาพระยายมราชชาติเสนางคนครินทรล-
ธิบตี ศรีวิไชยราชมหิศวรวรย บริรักษ์ภูมิพิทักษ์โลกาภรรณ ทัณฑฤทธิธร นครบาล สมุหบดี-
ลภัยพิริยปรากฏกรมพาหุ รัชพระบรมราชโองการใส่เกล้าใส่กระหม่อมสั่งว่า เป็นเยี่ยงอย่าง
แต่บุราณ ยามตรุษยามสงกรานต์ ผู้ชายโดยมาก เป็นนักเลงบาง มีโทษนักเลงบาง พวกกัน
เสพสุราเมามายไปทุกหนทุกแห่ง แลวก็ออกเที่ยวเดินไปในวัดวาอาราม กอดอวยความวิวาท
ชกตีแทงฟันกัน ตรุษสามวัน เป็น 4 ทั้งวันจ่าย เป็น 5 ทั้งวันสง สงกรานต์สามวันฤาสี่วัน
เป็น 4 ฤา 5 ทั้งวันจ่าย เป็น 5 ฤา 6 ทั้งวันสง นั้น มักเกิดอวยความวิวาทที่รันพันแทง
กันหลายแห่งหลายตำบลนัก ทั้งในกำแพง แลภายนอกพระนคร เหลือกำลังที่นายอำเภอดแล
กองตระเวนจะระวังดูแล

แต่ในไปในเวลาตรุษแลสงกรานต์ให้เจาของบ้านเอาใจใส่ระวังรักษานำบ้านของ-
ตัวถ้ามีคนเมาสุรามาเอะอะอ้ออั้งที่นำบ้าน ก็ให้จับเอาตัวมาส่งกรมพระนครบาลที่นำหีบเผย
ให้ทันเวลาที่ฝนยังเมายังอยู่ อย่าให้ทันสางเมา แทะห้ามไม่ให้พวกบ้านอื่นๆมาพลอยกุ่มมูม-
จับควย ถ้าคนเมามีพักพวกมากทอสูเจาของบ้าน ถึงเจาของบ้านจะชกมีบาดเจ็บก็ตี ถ้าเมื่อ
จับตัวไปส่งกรมพระนครบาลฯจนะสูตคูนแวนาคคนนั้นเมาจริง ก็ให้เจาของบ้านเป็นระนะ

53 "ประกาศว่าควยคนเสพสุราในวันสงกรานต์ จ.ศ. 1219", พระราชบัญญัติแล
ประกาศต่างๆในรัชกาลที่ 4 (พระนคร. โรงพิมพ์อักษรพิมพ์การ, รัตนโกสินทร์ศก 110),
หน้า 130-131

ถ้าจับมาส่งเห็นว่า ถ้าจับตัวผู้บุกรุกไปส่งจะมีพวกของผู้นั้นคอยสกัดกั้นทาง แยกไปตามทางที่จะไปส่งจะเกิดวิวาทกัน ถ้าอย่างนั้นก็ให้ยึดเอาตัวไว้มาบอกเล่ากับกรมพระนครบาลถวายอำเภอกันใดคนหนึ่ง ให้ไปชนะสู้ท้าวเจ้ามาดาไม่เมา อย่าให้ทันคนเมานั้นส่งมา จะเป็นคำโตเถียงกันไป

อนึ่ง ในยามตรูตสงกรานต์นั้น ผู้ใดจะเสพสุราเมามาย ก็ให้หยุดแต่ในบ้านเรือนทั่วถึงจะมีที่ไปก็ให้งด ทอสงมาแล้วจึงไป..."

ประกาศว่าควยคนเสพสุรานี้ เป็นวิธีการที่นำมาใช้เพื่อให้สังคมปลอดภัยจากการกระทำของผู้เสพสุรามึนเมาแล้วอาจกระทำผิดขึ้นได้ โดยให้ผู้เป็นเจ้าของหนาบานจับเอาตัวไปส่งกรมพระนครบาลเสียอันเป็นการตัดมิให้มีโอกาสกระทำผิด ก่อเรื่องทะเลาะวิวาทที่รันทดหนักขึ้นได้

วิธีการเพื่อความปลอดภัยที่ประเทศไทยนำมาใช้ก่อนนานแล้วอีกประการหนึ่งได้แก่ประกาศให้ผู้เป็นเจ้าของบ้าน ให้ระวังคนบ้า จ.ศ. 1221 ซึ่งมีสาระสำคัญว่า

"...ถ้าญาติพี่น้อง บุตรหลาน บ่าวทาสของผู้ใด แลดูกวัดคฤหัสถ์สามเณรสี่คฤหัสถ์หรือใครเสียจริตเป็นบ้าคลุ้มคลั่ง ถ้าคลุ้มคลั่งร้ายเป็นคราวๆอยู่ ก็ให้ผู้นั้นเอาใจใส่รักษาพยาบาล กักขังระวังให้แน่นหนามั่นคง อย่าปล่อยให้มาตามลำพังใด ถ้าคนเสียจริตพลัดพลองหลบหนีไปเมื่อใด ก็ให้เจ้าของบ้าน เจ้าของเรือนญาติพี่น้อง ญาติที่รับคนเสียจริตไปรักษานั้น มาอายัดบอกรูปพรรณสัณฐานทำนิกิริยาอาการต่อเวณกรมวังให้แน่นอน แล้วให้กรมวังจดหมายว่า วันนั้น เดือนนั้น ปีนั้น คนผู้นั้น เป็นเจ้าของบ้าน มาบอกอายัดประตูดเวณกรมวัง เวณนั้น เดือนนั้น เป็นผู้ใดรับอายัดความบ้าจำไว้หนีไป รูปพรรณสัณฐานอาการกิริยาทำนิกิริยาหมอยานั้น แล้วให้เขียนทกลงบับ แล้วมอบให้นายประตูพิเศษไชยศรีฉบับหนึ่ง ประตูเทวารักษ์ฉบับหนึ่ง ประตูพิทักษ์บรรณฉบับหนึ่ง ประตูสุนทรทิศฉบับหนึ่ง ประตูเทวารักษ์-

ฉบับหนึ่ง เอาไว้ที่เวเนซัวลาฉบับหนึ่ง ให้กับผู้ที่มาอาศัยไปฉบับหนึ่ง แล้วให้กรมวังผู้รับ-
 อาศัยเรียกเอาควาอาศัยแบบาหนึ่ง แล้วจึงให้เจ้าของบา ไปบอกตอกรมพระนครบาลให้-
 จวดยตามจับ แลให้เจ้าของบาเร่งกิดตามจับให้โต้วโดยเร็วอย่าให้หนึ่งนอนใจเสีย

ถ้าญาติพวกพ้องเหลือกำลังที่จะระวังดูแลรักษาให้เอาตัวคนเสียจิริคนั้น มา-
 มอบหมายส่งให้กรมพระนครบาล ควบไปรุดเกล้าฯพระราชทานเขาหลวงไว้สำหรับแจก
 ให้เลี้ยงคนเสียจิริค ถ้าไม่มีผานงนาหม ให้กรมพระนครบาลไปรับที่โรงทานมาให้ ทรง-
 พระกรุณาโปรดไม่ให้ออกชกชดสน..."

ประกาศให้ผู้เป็นเจ้าของบา ให้ระวังคนบ้านนี้ เห็นได้ว่าเป็นวิธีการที่นำมาใช้
 เพื่อให้สังคมปลอดภัยจากคนเสียจิริคซึ่งเป็นบุคคลที่มีสภาพเป็นอันตราย อาจไปกระทำความผิด
 หรือก่อเหตุร้ายให้เกิดภัยอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่นขึ้นได้

ต่อมา ได้มีพระราชบัญญัติกักตักสันคานคนจรจัดแคว้นที่เคยต้องโทษหลายครั้ง ร.ศ.
 127 ซึ่งมีคำปรารภในการออกพระราชบัญญัติว่า

"เวลานี้มีคนบางจำพวกที่ปรากฏว่ามีโคประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพอย่างใด
 แลไม่มีหลักแหล่งเที่ยวอาไศรยนอนตามศาลาวัดบ้าง ตามโรงบ่อนบ้าง โดยมากมักเป็น
 คนที่ประพฤติการชั่ว วกชิงวิ่งราว ลักทรัพย์ของสาธารณะชน ต้องรับพระราชอาญาคนละ
 ห่อยๆครั้งก็มี คนจำพวกเหล่านี้สมควรจะมีที่กักตักสันคานให้กลับตนเป็นคนประพฤติดี ประกอบ
 การทำมาหาเลี้ยงชีพเป็นประโยชน์แก่ตนต่อไป"

และมีใจความว่า ศาลจะสั่งให้เอาตัวบุคคลซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดออกกฎหมาย
 ลักษณะอาญา มาตรา 30 และปรากฏแก่ศาลว่า เป็นคนจรจัดไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง
 และมีโคประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพด้วยประการใด และไม่สามารถที่จะหาประกันที่มี
 หลักฐานมาให้แก่ศาล บุคคลซึ่งเคยได้รับโทษมาครั้งหนึ่ง และไต่สวนไต่ความว่าเป็น-
 คนจรจัดไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งและมีโคประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพด้วยประการใด
 บุคคลซึ่งเคยได้รับโทษจำคุกตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไปในการกระทำความผิดซึ่งมิใช่เป็นฐานลหุโทษ
 หรือมิใช่ความผิดที่เกิดขึ้นด้วยความประมาท และบุคคลที่เป็นหัวหน้าอั้งยี่ ไปอยู่เสียหัวเมือง
 แลให้อยู่ในความปกครองและตรวจตราของเจ้าพนักงานฝ่ายตุลาการ สำหรับคนที่จะส่ง
 ไปอยู่ต่างหัวเมือง ถ้าเป็นคนเกิดในเมืองต่างประเทศ ข้อ 4 ของพระราชบัญญัตินี้ให้

เสนาบดีกระทรวงนครบาลมีอำนาจเนรเทศคนชนชั้นนี้แทนการที่จะต้องส่งให้ออกไปอยู่ต่าง-
หัวเมืองได้ ส่วนการดำเนินการเมื่ออยู่ต่างหัวเมืองนั้น ข้อ 5 ของพระราชบัญญัตินี้ก็ได้
บัญญัติว่า ถ้าศาลมีคำสั่งให้คนชนชั้นนี้ไปหัวเมืองใดแล้ว ให้ศาลหลวงเทศาภิบาลในมณฑลนั้น
จัดหาที่พำนักให้แก่อนั้นตามแต่จะเห็นสมควร และให้เป็นหน้าที่ของนายอำเภอเจ้าของท้องที่
ที่จะต้องคอยระวังรักษาความประพฤติของคนชนชั้นนี้ในตำบลที่ศาลหลวงเทศาภิบาลกำหนด
ให้อยู่คอย ให้ศาลหลวงเทศาภิบาลดูาราชการเมือง และนายอำเภอในท้องที่เป็นผู้ปกครอง
ตรวจตรา และมีอำนาจจับขังปกครองสั่งสอนคนชนชั้นนี้ได้เช่นเดียวกับอำนาจบิดามิเหนื่อ
บุตร

จากคำปรารภและเนื้อหาของพระราชบัญญัตินี้ เห็นได้ว่าพระราชบัญญัตินี้ตราขึ้น
เพื่อป้องกันและปฏิบัติต่อผู้ที่มีมโนในแง่อาชญาว่าเป็นผู้ที่มีสภาพเป็นอันตรายต่อสังคมมิให้
กระทำผิด โดยใช้วิธีการส่งออกไปยังหัวเมือง แล้วให้เจ้าของท้องที่จัดที่พำนักให้ ให้ระวัง
รักษาความประพฤติและปกครองสั่งสอน และในกรณีที่เป็นคนที่เกิดต่างประเทศก็ให้มีอำนาจ
เนรเทศอันเป็นลักษณะของวิธีการเพื่อความปลอดภัยอย่างหนึ่ง

พระราชบัญญัติคัดค้านคนจรจัดแลคนที่เคยต้องโทษหลายครั้ง ร.ศ. 127 นี้ ต่อมา
ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติกักกันผู้มีสันดานเป็นผู้ร้าย พุทธศักราช 2479 นอกจากบทบัญญัติ
ในส่วนที่เกี่ยวกับคนจรจัด สำหรับพระราชบัญญัติกักกันผู้มีสันดานเป็นผู้ร้าย พุทธศักราช
2479 นี้ แม้ในมาตรา 5 จะถือว่า "กักกัน"ตามพระราชบัญญัตินี้เป็นโทษอาญาอย่างหนึ่ง
ซึ่งศาลจะลงโทษตามพระราชบัญญัตินี้แก่มุมีสันดานเป็นผู้ร้ายเพิ่มขึ้น เป็นอีกโทษหนึ่งต่างหาก
จากโทษอาญาอันผู้มีสันดานเป็นผู้ร้ายจะต้องรับสำหรับเหตุร้ายที่กระทำไปก็ตาม แต่ตาม
เนื้อหาของมาตรา 5 เอง ตอนต้นก็ได้บัญญัติว่า "กักกัน"คือเอาตัวไปควบคุมไว้ในเขตต์
ซึ่งรัฐมนตรีกำหนดขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อป้องกันการกระทำผิดอันเกิดจากลักษณะผู้มีสันดาน
เป็นผู้ร้ายโดยการกักกันตัวไว้ ทำการอบรมฝึกฝนให้เป็นพลเมืองดี มีสัมมาอาชีพและเมื่อ
พิจารณาจากใจความในมาตราอื่นตลอดจนคำปรารภของการตราพระราชบัญญัตินี้ซึ่งว่า
"...สมควรปรับปรุงการกักกันผู้มีสันดานเป็นผู้ร้ายเพื่อป้องกันการกระทำผิด และอบรมฝึกฝน
ให้เป็นพลเมืองดี มีสัมมาอาชีพให้เหมาะสมยิ่งขึ้น"แล้ว เห็นได้ว่า กักกัน ตามพระราชบัญญัตินี้
นี้ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อทดแทนความผิดอยู่คอยเลย แต่กลับมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันมิให้เกิด

ความคิดขึ้นในอนาคตโดยเพิ่งถึงถึงลักษณะอันเป็นอันตรายของผู้กระทำผิด คือ ผู้มีสันดาน เป็นผู้ร้าย โดยให้ทำการควบคุมไว้ทำการฝึกฝนให้เป็นพลเมืองดี มีสัมมาอาชีพ อันเป็น วัตถุประสงค์และวิธีการของวิธีการเพื่อความปลอดภัยซึ่งต่อมาประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 39(1) ก็ได้บัญญัติว่า กักกัน เป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัยอย่างหนึ่ง ทั้งนี้เนื่องจากความคิดเรื่องการแยกโทษกับวิธีการเพื่อความปลอดภัยในขณะนั้นยังไม่เป็นการ แพรหลาย พระราชบัญญัติกักกันผู้มีสันดานเป็นผู้ร้าย พุทธศักราช 2479 จึงบัญญัติว่าเป็นโทษ ทำนองเดียวกับที่กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 12 กำหนดว่า การสั่งให้ขัง ภายใต้อาคารที่มีกำหนดและการเรียกประกันทานบนเป็นโทษ⁵⁵ แต่ศาลก็เคยถือว่า การเรียกประกันทานบน ตามมาตรา 30 แห่งกฎหมายลักษณะอาญาร.ศ. 127 ไม่ใช่โทษ เพราะไม่มีการกระทำความคิดที่กำหนดไว้ในภาคสอง(คำพิพากษาฎีกาที่ 99/2477)⁵⁶ นอกจากนี้ยังมีวิธีการเพื่อความปลอดภัยซึ่งบังคับต่อคนจรจัดและคนไม่ประกอบอาชีพอีก คือ พระราชกฤษฎีกาควบคุมคนจรจัดและคนไม่ประกอบอาชีพ พุทธศักราช 2485 ซึ่งมีคำปรารภ ในการออกพระราชกฤษฎีกาว่า

"...เห็นสมควรควบคุมคนจรจัดและคนไม่ประกอบอาชีพ เพื่อความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชน และความปลอดภัยสาธารณะ" และมีใจความสำคัญในมาตรา 6 ว่า เมื่อเจ้าพนักงานตำรวจสอบสวนได้ความว่าผู้ใดเป็นคนจรจัดหรือเป็นคนไม่ประกอบ อาชีพให้ම්คำสั่งไปยังกรมประชาสงเคราะห์ และให้อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์หรือผู้ที่ไ้ รับผิดชอบหมายพิจารณาจัดส่งไปอยู่ในนิคมสร้างตนเอง หรือในแหล่งประกอบการทำงาน หรือส่ง ไปทำงาน ณ ที่ใด ก็ได้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความสามารถของผู้นั้นเพื่อให้เกิด ประโยชน์แก่มุ่่นเอง

⁵⁵ พัทธน์ จักรางกร, "อำนาจฟ้องขอให้กักกัน" บทบัญญัติ เล่ม 28 ประจำปี- พุทธศักราช 2504 ตอนที่ 4 (พระนคร: โรงพิมพ์พัฒนสาร, 2515), หน้า 830

⁵⁶ ขรมสาร เล่ม 18 คำพิพากษาฎีกา พ.ศ. 2477, พระนิติการณประสมรวบรวม (พระนคร: โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ), หน้า 118

สำหรับการปฏิบัติเมื่อเด็กกระทำความผิดซึ่งถือว่าเป็นวิธีการเพื่อความ
 ปลอดภัยด้วยนั้น⁵⁷ ก่อนที่จะมีมาตรการที่ใช้ปฏิบัติเมื่อเด็กกระทำความผิดตามประมวลกฎหมาย
 อาญา มาตรา 74, 75, 77 พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494
 แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 31, 32 ในปัจจุบัน ก็ได้มีวิธีการเพื่อความปลอดภัยที่ใช้เมื่อเด็ก
 กระทำความผิดก่อนแล้ว ตามกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 57, 58 ซึ่งกำหนด
 มาตรการให้ศาลวางกลาแล้วภาคทัณฑ์ปล่อยตัวไป หรือให้บิดามารดาอุปการะทำประกัน
 ทานบน หรือสั่งให้ส่งไว้ในโรงเรียนกักสันดานก็ได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁵⁷ จิตติ คิงศกัณฑ์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 1 ตอนที่ 2 (พิมพ์ครั้งที่ 4
 แก้ไขเพิ่มเติม; พระนคร: แสงทองการพิมพ์, 2518), หน้า 1021